

HÅNDTERING AF ØGET N-PULJE EFTER HØST AF TØRKERAMT AFGRØDE

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

De fleste afgrøder har ikke optaget den planlagte mængde kvælstof – opsamlende efterafgrøder kan være løsningen.

Uanset hvilket input der er anvendt, vil langt de fleste afgrøder ikke have optaget den mængde kvælstof, de fra vækstsæsonens begyndelse var planlagt til. I nogle tilfælde vil der være tale om ret store puljer, der potentielt kan tabes ved udvaskning, men som kan fanges af den rigtige efterafgrøde/vintersæd. Det sidste kræver, at det kan lykkes at ramme den optimale strategi og timing.

Til estimering af den øgede pulje, vil der med en forsigtig vurdering være 1,5 kg uforbrugt kvælstof for hvert hkg kerne, som udbyttet ligger under normaludbyttet, ved det aktuelle gødningsniveau. I den simple model er der taget højde for et forventet øget proteinindhold i kernen.

Eksempel:

Normaludbytte i afgrøden		Opnået udbytte		Forskell		Øget N-pulje efter høst	
60	hkg/ha	35	hkg/ha	25	hkg/ha	37,5	kg/ha

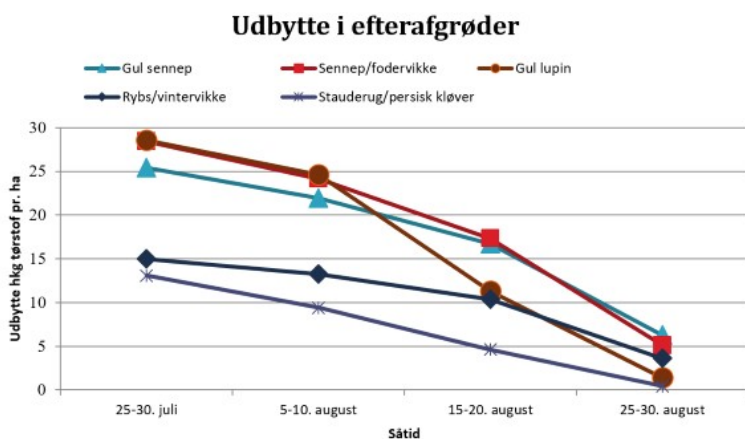
At kvælstofpuljen efter høst er væsentlig større end normalt, kan i økologisk planteavl betyde, at det er andre typer af efterafgrøder, der vil være bedst egnede til opgaven. Opsamling frem for opbygning af kvælstof, peger på blandinger med færre bælgplanter og flere hurtigt voksende afgrøder med effektive rodsystemer.

Etablering efter høst

Minimum 30-40 mm nedbør er nødvendig, før det er realistisk at få etableret en god efterafgrøde. Normalt anbefales en pløjning efter høst af hovedafgrøder. I år er frøkrudtet

reduceret af tørken og en ordentlig pløjning vil være vanskelig i den tørre jord. Med en kraftig gennembearbejdning med stubharve eller tung tallerkenharve, vil der kunne tilberedes et rimelig såbed, samtidig med at der ikke vendes en masse tør jord op, som ved pløjning.

Såtidspunktet/fremspiringstidspunktet er som altid den vigtigste faktor vedrørende efterafgrødernes effektivitet, så 1. august giver en langt bedre kvælstofopsamling end etablering omkring 20. august, uanset hvilke arter der anvendes.

Gennemsnit af 3 Økologiske landsforsøg 2011-2012. Oversigt over Landsforsøgene 2012.

Valg af efterafgrøder

Ital.rajgræs, korn (havre eller vinterrug) og de korsblomstrede (olieræddike eller gul sennep) har meget forskellige rodsystemer, men som partnere i forskellige blandinger vil de være effektive og relativt billige efterafgrøder.

Fodervikke og vintervikke er hurtigt etablerende bælgplanter som er gode til at opsamle kvælstof, samtidig med at de opbygger ved fixering. Begge vikkerne er forholdsvis dyre efterafgrøder, der har deres største berettigelse, når der skal opbygges ”ny” kvælstof i sædskiftet.

Et argument for at fastholde en vis andel af bælgplanter i efterafgrødeblandingen er, at en fleksibel blanding vil være med til at udjævne forskellene hen over marken. Der hvor afgrøden har stået bedst, vil der være mindre kvælstof i jorden, hvorfor bælgplanteandelen vil få bedre vilkår til at gøre det, den er bedst til.

Eksempel på efterafgrøde/fangafgrøde uden bælgplanter sået omkring 1. august: (cirkapriser, da der ikke er offentlige prislister)				Eksempel på efterafgrøde/fangafgrøde med moderat bælgplanteandel sået omkring 1. august: (cirkapriser, da der ikke er offentlige prislister)			
Havre	50 kg/ha	4 kr/kg	200 kr/ha	Rug	30 kg/ha	4 kr/kg	120 kr/ha
Ital. Rajgræs	6 kg/ha	35 kr/kg	210 kr/ha	Fodervikke	15 kg/ha	20 kr/kg	300 kr/ha
Gul sennep	4 kg/ha	30 kr/kg	120 kr/ha	Olieræddike	5 kg/ha	40 kr/kg	200 kr/ha
Ialt	60 kg/ha		530 kr/ha	Ialt	50 kg/ha		620 kr/ha

Ovennævnte eksempler kan varieres i alle retninger, afhængig af situationen, anvendelsen og ikke mindst, hvilken udsæd der kan findes i denne sæson, eller hvad man har til rådighed som

eget udsæd.

Valg af overvintrende eller ikke-overvintrende afgøres først og fremmest af jordtypen. Muligheden for at etablere en sent sået vintersæd efter 8-10 ugers vækst af efterafgrøden kan overvejes.

Læs evt.:

[Valg af økologiske efterafgrøder](#)

[Kvælstofbehov i efterafgrøder?](#)